

Uvodna opomba

Moja zapis nasprotuje razlagam o jurjevanju kot domnevem začetku pomladi in o Mitru kot indoperzijskem ter poznejšem rimskem božanstvu sonca.

Trdim, da [jurjevanje časovno spada v začetek poletja](#) na severni polobli, medtem ko Mitra in mitraizem označujeta hladno polovico leta.

Pri nas obeležujemo ...

... le začetek tople polovice leta z jurjevanjem, kar prikazujejo upodobitve svetega Jurija, ki s sulico ubija zmaja (žival z vodno naravo oz. močjo, ki simbolično predstavlja hlad), glej spodnji sliki.

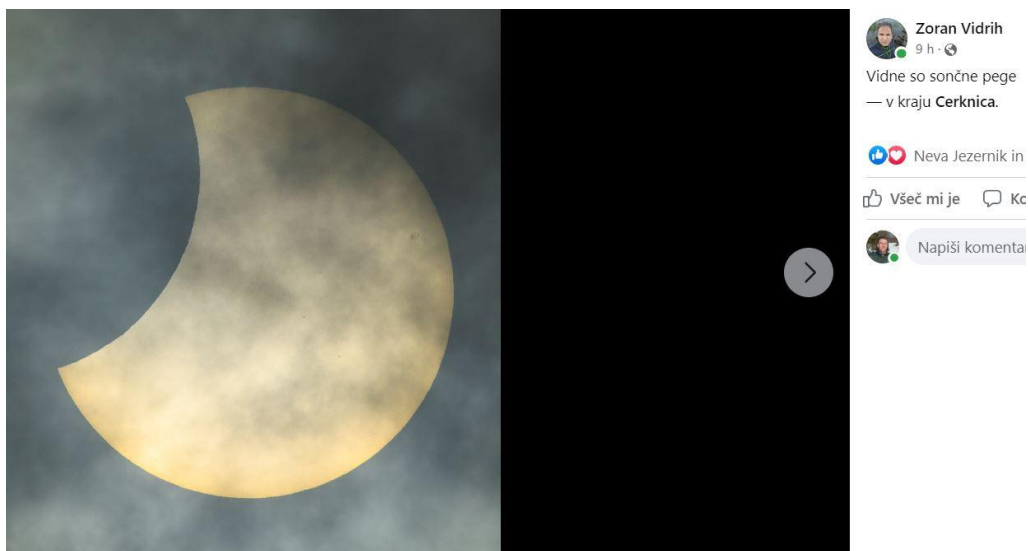

Levo, sveti Jurij, Ptuj; desno, egipčanski Hor (iz knjige Zmaga Šmitka)

Nekatere upodobitve svetega Jurija pa ga prikazujejo na konju (živali z ognjeno naravo oziroma močjo).

Delni Sončev mrk 25. oktobra 2022

Letos je prehod iz tople polovice leta v hladno poudaril še Sončev mrk, ki ga je 25. oktobra delno zakrila Luna, v Sloveniji menda 36%-no.

Delni Sončev mrk, kot je bil viden na Notranjskem (foto Zoran Vidrih v facebooku).

Luna je nebesno telo z vodno močjo, ki je delno zakrilo Sonce (nebesno telo z ognjeno moč), kar morda napoveduje mokro in hladno polovico leta 2022–'23, s tem pa tudi mrzlo zimo. Morda pa bo Lunin mrk, napovedan za 08. listopada (novembra) 2022, izničil vpliv zadevnega Sončevega mrka in bosta hladna polovica leta ter zima '22–'23 povsem običajni.

Indoperzijski Mitra kot oznanjevalec začetka hladne polovice leta

V slovenskem ljudskem izročilu ni časovnega obeležja niti ne poznam bajeslovne prigode, ki bi obeleževala začetek hladne polovice leta.

V bolj južnih deželah, kjer je čez leto dosti več vročih dni kot pri nas in vlada pomanjkanje vode skozi večino leta, pa je znan tak bajeslovni junak, ki s svojim dejanjem – ubijanjem bika kot vročerkvne živali – nakazuje prevlado hladu nad toploto.

Gre za Mitra, ki ni nikoli imenovan sveti. Lahko je le senčni junak. Najpogosteje se upodablja, kako ubija bika, čigar kri pije pes (simbol jeseni), pri nogah umirajočega bika pa leži kača (simbol zime); glej spodnji prikaz.

Muzej Louvre-Lens, Francija ([vir](#))

Pri nas so bili takoimenovani mitreji – svetišča, posvečena Mitru – najdeni v:

- [rimski Petovioni \(Ptuj\)](#)
- gozdu, v nekdanjem [kamnolomu pri Rožancu](#)
- votlini nad Štivanom (glej spodnji sliki)

Mitrajsko svetišče v jami nad Štivanom (foto Mitja Fajdiga) in podoba Mitra, ki ubija bika (foto Alessandro Slama, [vir](#)).

K nam so mitraizem zanesli rimski vojaki. Na jugu Rimskega imperija je bilo vreme podobno tistemu v Perziji (približno sedanji Iran). Gotovo je mitraizmu botrovala potreba po hladu in vodi, značilnostih hladne polovice leta. Temu primerno se mitrajska svetišča oziroma mitreji nahajajo na senčnih krajih ali v votlinah.

Rakek, 26. vinotoka (oktobra) 2022

Mitja Fajdiga, urednik

(Pripis: Čeprav sta Mitra in Mitja zelo podobni imeni, se ne zavzemam za temo, temveč za resnico in razsvetljenost.)

* * *